ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1981

Vyhlásené: 29.12.1981 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

130

ZÁKON
Slovenskej národnej rady
z 18. decembra 1981
o vnútornom obchode

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ
ÚVODNÉ USTANOVENIA

§ 1
Predmet úpravy

(1) Vnútorný obchod je odvetvím socialistickej hospodárskej sústavy, ktoré aktívne sprostredkúva spojenie medzi výrobou, prípadne dovozom spotrebného tovaru (ďalej len „tovar“) a jeho rozdeľovaním a spotrebou; tým napomáha uspokojovanie potrieb občanov na vnútornom trhu a utváranie podmienok socialistického spôsobu života.

(2) Zákon vymedzuje postavenie a úlohy vnútorného obchodu v súlade s hospodárskou a sociálnou politikou Československej socialistickej republiky a upravuje podmienky vykonávania obchodnej činnosti vo vnútornom obchode, ako aj práva a povinnosti orgánov, organizácií a občanov na tomto úseku.

§ 2
Základná úloha vnútorného obchodu

(1) Základnou úlohou vnútorného obchodu je zabezpečovať v súlade s národohospodárskymi plánmi a jednotnou socialistickou obchodnou politikou rozvoj plánovitého, hospodárneho a plynulého uspokojovania potrieb občanov predajom tovaru a poskytovaním služieb podľa tohto zákona na vnútornom trhu.

(2) Za plnenie tejto základnej úlohy zodpovedajú orgány, ktoré riadia obchodnú činnosť a organizácie, ktoré ju vykonávajú.

(3) Ostatné orgány a organizácie, ktoré sa svojou výrobnou alebo inou činnosťou podieľajú na zabezpečovaní potrieb občanov na vnútornom trhu, sú povinné utvárať podmienky potrebné na plnenie úlohy podľa odseku 1.

§ 3
Jednotná socialistická obchodná politika

(1) Vo vnútornom obchode sa uskutočňuje jednotná socialistická obchodná politika, ktorej zásady určuje vláda Slovenskej socialistickej republiky.

(2) Zásady jednotnej socialistickej obchodnej politiky navrhuje vláde Slovenskej socialistickej republiky Ministerstvo obchodu Slovenskej socialistickej republiky (ďalej len „ministerstvo obchodu“), ktoré vykonávanie jednotnej socialistickej obchodnej politiky riadi, prípadne ju v súčinnosti so Slovenským zväzom spotrebných družstiev, ostatnými ústrednými orgánmi a krajskými národnými výbormi vykonáva.

DRUHÁ ČASŤ
OBCHODNÁ ČINNOSŤ A PODMIENKY JEJ VYKONÁVANIA

1. oddiel
Obchodná činnosť

§ 4
Vymedzenie pojmu

Obchodnou činnosťou sa na účely tohto zákona rozumie vykonávanie maloobchodnej činnosti, poskytovanie obchodných služieb v súvislosti s maloobchodnou činnosťou, poskytovanie služieb verejného stravovania, ubytovacích služieb a služieb cestovných kancelárií, ako aj vykonávanie veľkoobchodnej činnosti, ak sa uvedené činnosti vykonávajú na vnútornom trhu.

§ 5
Maloobchodná činnosť

Maloobchodnou činnosťou sa rozumie predaj, prípadne obstarávanie predaja tovaru občanom[1]) a v rozsahu a za podmienok ustanovených vykonávacím predpisom aj organizáciám.

§ 6
Obchodné služby

Obchodnými službami sa rozumejú služby súvisiace s maloobchodnou činnosťou poskytované občanom na uspokojovanie ich potrieb. Rozsah a podmienky poskytovaných obchodných služieb určí nadriadený orgán.

§ 7
Služby verejného stravovania

(1) Službami verejného stravovania sa rozumie príprava a predaj jedál, polotovarov, nápojov, prípadne doplnkový predaj tovaru a poskytovanie služieb súvisiacich s verejným stravovaním v odbytových strediskách reštauračného stravovania.

(2) Za služby verejného stravovania podľa tohto zákona sa nepovažuje závodné stravovanie.[2])

§ 8
Ubytovacie služby

Ubytovacími službami sa rozumie poskytovanie prechodného ubytovania a služieb s ním súvisiacich verejnosti v závodoch a zariadeniach na to určených za odplatu.

§ 9
Služby cestovných kancelárií

Službami cestovných kancelárií sa rozumie poskytovanie služieb účastníkom cestovného ruchu, najmä organizovanie rekreačných, turistických, tematických a iných zájazdov a pobytov, poskytovanie a sprostredkovanie dopravy účastníkom cestovného ruchu, zabezpečovanie služieb verejného stravovania, ubytovacích, sprievodcovských a ďalších súvisiacich služieb.

§ 10
Veľkoobchodná činnosť

(1) Veľkoobchodnou činnosťou sa rozumie zabezpečovanie dodávok tovaru z výroby, prípadne z dovozu s cieľom riadneho a plynulého zásobovania maloobchodnej alebo inej obchodnej činnosti, prípadne iných odberateľov.

(2) Za veľkoobchodnú činnosť podľa tohto zákona sa nepovažuje činnosť odbytových a zásobovacích organizácií, ak zabezpečujú materiálno-technické zásobovanie organizácií.

§ 11

Obchodná činnosť sa vykonáva v predajniach, v odbytových strediskách reštauračného stravovania, v závodoch a zariadeniach poskytujúcich ubytovacie služby, v cestovných kanceláriách, v objednávkových kanceláriách obchodu s palivami, pri čerpadlách pohonných látok, prípadne v ďalších prevádzkárňach, ktoré vykonávajú obchodnú činnosť (ďalej len „predajňa alebo prevádzkáreň“). Ich rozmiestnenie sa uskutočňuje v súlade so záujmami riadneho a plynulého zásobovania občanov a poskytovania služieb.

§ 12

Podrobnejšie vymedzenie obsahu a rozsahu vykonávania obchodnej činnosti a zásady plánovania a výstavby predajní alebo prevádzkární upraví vykonávací predpis.

2. oddiel
Oprávnenie na vykonávanie obchodnej činnosti organizáciami

§ 13
Oprávnenie na vykonávanie obchodnej činnosti

(1) Obchodnú činnosť môžu vykonávať

a) organizácie riadené ministerstvom obchodu, Slovenským zväzom spotrebných družstiev alebo národnými výbormi zriadené na vykonávanie obchodnej činnosti,

b) ostatné organizácie, len ak im bolo udelené povolenie, prípadne ak sú na to inak oprávnené podľa tohto zákona.

(2) Ustanovenia osobitných predpisov, ak vyžadujú na vykonávanie niektorých obchodných činností osobitné povolenie,[3]) zostávajú nedotknuté.

Povoľovacie konanie

§ 14

(1) Povolenie na vykonávanie obchodnej činnosti udeľuje ministerstvo obchodu alebo národné výbory; tieto orgány udeľujú aj súhlas na trvalé zastavenie vykonávania obchodnej činnosti.

(2) Ministerstvo obchodu udeľuje povolenie na vykonávanie obchodnej činnosti, ak

a) ide o vykonávanie obchodnej činnosti jednej alebo viac organizácií na území presahujúcom územný obvod jedného kraja a o povolenie žiada ich ústredný orgán alebo

b) o povolenie žiada iná než socialistická organizácia alebo

c) ide o veľkoobchodnú činnosť.

(3) Ak nejde o prípady uvedené v odseku 2, udeľuje povolenie na vykonávanie obchodnej činnosti

a) krajský národný výbor, ak sa má obchodná činnosť vykonávať na jeho území vo viac ako jednom okrese,

b) okresný národný výbor, ak sa má obchodná činnosť vykonávať len na jeho území,

c) mestský národný výbor, ak sa má obchodná činnosť vykonávať len na jeho území,

d) miestny národný výbor, len ak ide o jednorazové vykonávanie obchodnej činnosti na jeho území.

§ 15

Orgány uvedené v § 14 udelia povolenie na vykonávanie obchodnej činnosti, len ak je to v súlade s potrebami spoločnosti a s uspokojovaním záujmov občanov a ak má organizácia potrebné podmienky a prostriedky na vykonávanie obchodnej činnosti alebo ich utvorí v určenej lehote.

§ 16

Organizácia je oprávnená vykonávať obchodnú činnosť len v rozsahu a v územnom obvode určenom v povolení.

§ 17

Orgán, ktorý zriaďuje organizáciu alebo mení predmet jej hospodárskej činnosti, môže uviesť v zriaďovacej listine, v stanovách, v štatúte alebo v inom akte ako predmet hospodárskej činnosti organizácie vykonávanie obchodnej činnosti len na základe povolenia udeleného príslušným orgánom štátnej správy (§ 14), ak je podľa tohto zákona potrebné.

§ 18

Podrobnosti o obsahu žiadosti o udelenie povolenia na vykonávanie obchodnej činnosti a o postupe pri jej podávaní upraví vykonávací predpis.

§ 19
Zánik oprávnenia

(1) Orgán, ktorý je príslušný podľa § 14 udeliť povolenie na vykonávanie obchodnej činnosti,

a) odoberie toto povolenie, ak bolo udelené na podklade nesprávnych údajov uvedených organizáciou alebo ak odpadli predpoklady, na základe ktorých bolo udelené, alebo ak to vyžadujú záujmy riadneho a plynulého zásobovania vnútorného obchodu alebo iné dôležité záujmy spoločnosti,

b) môže toto povolenie odobrať alebo zmeniť, ak oprávnená organizácia nevyužíva povolenie bez osobitného dôvodu alebo porušuje povinnosti uložené jej podľa tohto zákona.

(2) Oprávnenie na vykonávanie obchodnej činnosti zaniká

a) zánikom oprávnenej organizácie likvidáciou,

b) odobratím povolenia podľa odseku 1,

c) rozhodnutím, ktorým orgán štátnej správy príslušný na udelenie povolenia vyslovil súhlas s trvalým zastavením vykonávania obchodnej činnosti oznámeným organizáciou,

d) uskutočnením jednorazovej obchodnej činnosti [§ 14 ods. 3 písm. d)],

e) uplynutím času, na ktorý bolo povolenie udelené.

3. oddiel
Podmienky vykonávania obchodnej činnosti

§ 20

(1) Organizácia, ktorá vykonáva obchodnú činnosť, je povinná dodržiavať podmienky ustanovené týmto zákonom, vykonávacími alebo osobitnými predpismi a podmienky určené v povolení na vykonávanie obchodnej činnosti, ak také povolenie potrebuje; najmä je povinná

a) vykonávať obchodnú činnosť v súlade so zásadami jednotnej socialistickej obchodnej politiky a úlohami uloženými podľa tohto zákona, vykonávacích alebo osobitných predpisov,

b) dodržiavať určený sortiment tovaru a rozsah služieb, v ktorom je oprávnená vykonávať obchodnú činnosť a zabezpečovať rovnomerné zásobovanie občanov po celý čas predaja,

c) zabezpečovať v spolupráci s výrobnými a ostatnými dodávateľskými organizáciami dostačujúce množstvo tovaru v určenom sortimente a akosti a v rôznych cenových skupinách,

d) starať sa všestranne o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a o hygienické podmienky predaja,

e) zabezpečovať v spolupráci s výrobnými a ostatnými organizáciami dostačujúce množstvo a určený sortiment náhradných dielcov a súčiastok v obchodnej sieti a dohodnúť zabezpečenie záručných a pozáručných opráv,

f) navrhovať príslušnému miestnemu národnému výboru úpravu času predaja alebo času poskytovania služieb (ďalej len „čas predaja“) a určený čas predaja dodržiavať a oboznámiť s ním občanov,

g) dodržiavať určené základné prevádzkové a technické vybavenie predajní alebo prevádzkární, odborové normy o kategorizácii ubytovacích závodov a zariadení a odbytových stredísk reštauračného stravovania,

h) chrániť záujmy občanov vo vnútornom obchode a aktívne pôsobiť na rozvíjanie socialistických vzťahov medzi pracovníkmi zabezpečujúcimi obchodnú činnosť a občanmi, najmä viesť týchto pracovníkov k ochote, statočnosti pri predaji a k aktívnemu záujmu o spokojnosť občanov,

i) dbať, aby pracovníci zabezpečujúci obchodnú činnosť mali ustanovenú kvalifikáciu a spĺňali ostatné požiadavky kladené na pracovníkov predajní alebo prevádzkární.

(2) Podrobnejšie podmienky vykonávania obchodnej činnosti upraví vykonávací predpis.

4. oddiel
Určenie času predaja

§ 21

(1) Čas predaja v predajniach alebo prevádzkárňach určia, prípadne menia príslušné miestne národné výbory na návrh organizácie oprávnenej na vykonávanie obchodnej činnosti. Organizácia je povinná návrh prerokovať s príslušným orgánom Revolučného odborového hnutia.

(2) Čas predaja sa určí v súlade so spoločenským záujmom tak, aby si občania mali možnosť obstarať nákupy a služby v mimopracovnom čase.

(3) Ak organizácia nepredloží návrh na určenie, prípadne zmenu času predaja predajne alebo prevádzkárne alebo predloží návrh, ktorý nezodpovedá odseku 2, určí čas predaja príslušný miestny národný výbor po prerokovaní s organizáciou a s príslušným orgánom Revolučného odborového hnutia.

5. oddiel
Prechodné uzavretie predajne alebo prevádzkárne

§ 22

(1) Predajňa alebo prevádzkáreň môže sa na nevyhnutne potrebný čas uzavrieť len z dôvodu

a) vykonávania inventarizácie hospodárskych prostriedkov,

b) živelnej udalosti,

c) smrti pracovníka alebo poskytnutia pracovného voľna v súvislosti s jeho náhlym ochorením alebo úrazom, prípadne v súvislosti s náhlym ochorením, úrazom alebo smrťou jeho rodinného príslušníka, ak ide o predajňu alebo prevádzkáreň s jedným pracovníkom,

d) havarijného stavu predajne alebo prevádzkárne alebo jej zariadenia,

e) adaptácie či inej úpravy predajne alebo prevádzkárne, alebo jej vybavenia, prípadne zariadenia.

(2) Organizácia vykonávajúca obchodnú činnosť je povinná prerokovať prechodné uzavretie predajne alebo prevádzkárne s príslušným miestnym národným výborom.

(3) V iných prípadoch, ako sú uvedené v odseku 1, sa môže predajňa alebo prevádzkáreň na prechodný čas uzavrieť len so súhlasom príslušného miestneho národného výboru alebo na základe rozhodnutia iného príslušného orgánu štátnej správy vydaného podľa osobitných predpisov.[4])

(4) Pri prechodnom uzavretí predajne alebo prevádzkárne je organizácia vykonávajúca obchodnú činnosť povinná v spolupráci s príslušným miestnym národným výborom zabezpečiť náhradný predaj tovaru alebo poskytovanie služieb iným spôsobom tak, aby sa zabezpečilo v mieste riadne a plynulé zásobovanie občanov, alebo zabezpečiť v najbližšej predajni alebo prevádzkárni rovnakého sortimentového typu predaj tovaru alebo poskytovanie služieb podľa tohto zákona.

6. oddiel
Predaj tovaru občanmi

§ 23

(1) Občan je oprávnený predávať tovar len v rozsahu a za podmienok ustanovených na základe tohto zákona alebo osobitných predpisov.

(2) Rastlinné a živočíšne výrobky z vlastnej drobnej poľnohospodárskej výroby a lesné plody môžu občania predávať bez povolenia, ak osobitné predpisy[5]) neustanovujú inak.

§ 24

(1) Občania môžu predávať vlastné výrobky vyrábané alebo spracované po domácky na základe povolenia, ktoré udeľuje miestny národný výbor, v územnom obvode ktorého sa predaj má vykonávať.

(2) Miestny národný výbor určí v udelenom povolení druhy výrobkov, rozsah a miesto predaja, čas platnosti povolenia a prípadne ďalšie podmienky, za ktorých môže občan tieto výrobky predávať.

§ 25

Občan, ktorému bolo udelené povolenie na predaj tovaru

a) môže ho predávať len na trhoch alebo iných miestach určených príslušným národným výborom,

b) je povinný počas predaja mať pri sebe doklad o udelenom povolení na predaj tovaru a preukázať sa ním na vyzvanie oprávnených orgánov; súčasne je povinný na viditeľnom mieste čitateľne uviesť svoje meno a miesto trvalého pobytu.

§ 26

Miestne národné výbory vydávajú trhové poriadky, v ktorých v súlade so záujmami občanov určia podmienky predaja tovaru na trhoch, najmä určia čas a miesto predaja tovaru a výšku poplatkov za užívanie verejného priestranstva.[6])

§ 27

(1) Povolenie na predaj vlastných výrobkov vyrábaných alebo spracovaných po domácky zaniká uplynutím času, na ktorý bolo udelené, alebo smrťou občana.

(2) Povolenie sa môže odobrať, ak ho občan bez osobitného dôvodu nevyužíva, porušuje povinnosti uložené mu na základe tohto zákona alebo osobitných predpisov, alebo ak to vyžadujú záujmy spoločnosti.

§ 28

Podrobnosti o obsahu žiadosti o udelenie povolenia na predaj vlastných výrobkov vyrábaných alebo spracovaných po domácky, podrobnejšie podmienky a rozsah vykonávania tohto predaja a druhy uvedených výrobkov, na predaj ktorých nie je potrebné povolenie, ustanoví vykonávací predpis.

7. oddiel
Ochrana záujmov občanov vo vnútornom obchode

§ 29

(1) Organizácie, ktoré vykonávajú obchodnú činnosť, sú povinné okrem podmienok ustanovených v § 20 a v osobitných predpisoch[7]) dodržiavať, prípadne utvárať ďalšie podmienky na ochranu záujmov občanov vo vnútornom obchode; najmä sú povinné

a) zavádzať a uplatňovať takú organizáciu práce a technológiu prevádzky, ktorá prispieva k riadnemu a plynulému zásobovaniu občanov a poskytovaniu služieb,

b) starať sa o trvalé zvyšovanie úrovne ponuky tovaru, poskytovaných služieb a obsluhy v predajniach alebo prevádzkárňach,

c) vykonávať akostnú a cenovú prebierku tak, aby sa zamedzilo predaju tovaru nezodpovedajúceho technickým normám, cenovým a iným predpisom,[8]) prípadne estetickým požiadavkám; vo vnútornom obchode sa nesmie predávať tovar, ktorý nezodpovedá predpisom o bezpečnosti a ochrane zdravia,

d) uplatňovať aktívne voči dodávateľom požiadavky na zvyšovanie technickej a estetickej úrovne tovaru a jeho obalu a dbať na zvyšovanie jeho úžitkovej hodnoty,

e) uplatňovať v súlade s osobitnými predpismi[9]) požiadavky na tvorbu progresívnych technických noriem a na ich zmeny, navrhovať výrobky na povinné hodnotenie a využívať jeho výsledky, najmä v spolupráci s výrobnými organizáciami zabezpečovať označovanie výrobkov stupňom akosti, prípadne informáciou o výnimke z technických noriem,

f) zabezpečovať informovanosť občanov o predávanom tovare a poskytovaných službách.

(2) Ministerstvo obchodu, Slovenský zväz spotrebných družstiev, ostatné ústredné orgány a národné výbory, ktoré riadia organizácie vykonávajúce obchodnú činnosť, utvárajú v spolupráci s ústrednými orgánmi dodávateľských organizácií ucelený systém obchodno-politických, právnych, technicko-organizačných, výchovných a kontrolných opatrení na ďalšie prehlbovanie a realizáciu ochrany záujmov občanov vo vnútornom obchode.

(3) Ak občan uplatní právo vyplývajúce zo zodpovednosti za vady tovaru alebo služieb (ďalej len „reklamácia“), je vedúci predajne alebo prevádzkárne alebo ním poverený pracovník povinný po starostlivom preskúmaní rozhodnúť o reklamácii ihneď, v zložitých prípadoch do troch dní. Vybavenie reklamácie týkajúcej sa vady tovaru nesmie sa podmieňovať vyjadrením dodávateľskej organizácie. Predpis o vybavovaní reklamácií občanov musí byť v každej predajni alebo prevádzkárni umiestnený na dobre viditeľnom a prístupnom mieste.

(4) Postup a podrobnosti pri vybavovaní reklamácií občanov upraví vykonávací predpis.

TRETIA ČASŤ
RIADENIE VNÚTORNÉHO OBCHODU

1. oddiel
Odvetvové riadenie vnútorného obchodu
Odvetvové riadenie vnútorného obchodu a cestovného ruchu

§ 30

(1) Ministerstvo obchodu, Slovenský zväz spotrebných družstiev, ostatné ústredné orgány a národné výbory sú vo vzájomnej spolupráci v nimi riadených organizáciách, ak vykonávajú obchodnú činnosť, povinné v súlade s úlohami určenými národohospodárskymi plánmi, jednotnou socialistickou obchodnou politikou a s využitím určených ekonomických nástrojov

a) zabezpečovať jednotný a koordinovaný postup pri tvorbe, plnení a kontrole plnenia plánu maloobchodného obratu,

b) vykonávať podľa jednotných zásad výskum vnútorného trhu a spotrebiteľského dopytu a usmerňovať ho v súlade s potrebami rozvoja socialistického životného spôsobu,

c) utvárať jednotné podmienky na koordinovaný a plánovitý rozvoj materiálno-technickej základne a na rozmiestňovanie predajní alebo prevádzkární vo všetkých obchodných systémoch,

d) zabezpečovať realizáciu jednotných princípov určovania ekonomických podmienok obchodnej činnosti,

e) utvárať základné podmienky sociálneho rozvoja, výchovy a stabilizácie kádrov vo vnútornom obchode,

f) zabezpečovať podľa osobitných predpisov[10]) pohotovú a jednotnú informačnú sústavu v odvetví vnútorného obchodu.

(2) Ministerstvo obchodu organizuje koordinované zabezpečovanie úloh uvedených v odseku 1.

(3) Jednotné zásady vykonávania výskumu vnútorného trhu a spotrebiteľského dopytu a jeho usmerňovania ustanoví vykonávací predpis.

2. oddiel
Orgány štátnej správy pre vnútorný obchod

§ 31

(1) Štátnu správu v odvetví vnútorného obchodu vykonávajú a úlohy ustanovené podľa tohto zákona plnia orgány štátnej správy pre vnútorný obchod, ktorými sú

a) ministerstvo obchodu ako ústredný orgán štátnej správy pre vnútorný obchod,

b) národné výbory.

(2) Pri výkone štátnej správy v odvetví vnútorného obchodu príslušné ústredné orgány s orgánmi uvedenými v odseku 1 v potrebnom rozsahu spolupracujú a pomáhajú im; osobitné predpisy upravujúce postavenie a úlohy družstevných organizácií nie sú pritom dotknuté.

3. oddiel
Pôsobnosť orgánov štátnej správy pre vnútorný obchod

§ 32
Ministerstvo obchodu

Ministerstvo obchodu

a) riadi výkon štátnej správy a v ustanovených prípadoch vykonáva štátnu správu pre vnútorný obchod a cestovný ruch; vykonáva aj štátny obchodný dozor,

b) predkladá vláde Slovenskej socialistickej republiky návrhy zásad jednotnej socialistickej obchodnej politiky, návrhy koncepcií rozvoja odvetvia vnútorného obchodu, návrhy zásadných opatrení na zabezpečenie riadneho a plynulého zásobovania občanov a na zlepšenie poskytovaných služieb vo vnútornom obchode vrátane návrhu opatrení na zlepšenie výroby a dovozu tovaru, ako aj návrhy opatrení v cestovnom ruchu,

c) zostavuje návrh plánu vnútorného obchodu,

d) robí podľa zásad určených vládou Slovenskej socialistickej republiky opatrenia potrebné na vykonávanie jednotnej socialistickej obchodnej politiky a na zabezpečenie obehu tovaru, najmä riadneho a plynulého zásobovania občanov a na zlepšenie poskytovaných služieb vrátane usmerňovania predaja tovaru, na zabezpečovanie cenových opatrení a opatrení na ochranu záujmov občanov vo vnútornom obchode,

e) zabezpečuje podľa osobitných predpisov a jednotných zásad príslušných ústredných orgánov štátnej správy vykonávanie cenovej, mzdovej, finančnej a investičnej politiky a vedecko-technického rozvoja a riadi výskum vo vnútornom obchode,

f) zabezpečuje podľa osobitných predpisov a jednotných zásad príslušných ústredných orgánov štátnej správy úlohy a zapojenie vnútorného obchodu do medzinárodnej deľby práce, vedecko-technickej spolupráce a výskumu,

g) plní ďalšie úlohy vo vnútornom obchode vyplývajúce z tohto zákona a osobitných predpisov.

§ 33
Krajské národné výbory

Krajské národné výbory

a) sledujú a hodnotia úroveň zásobovania občanov a poskytovania služieb a navrhujú alebo samy vykonávajú potrebné opatrenia na zabezpečenie riadneho a plynulého zásobovania občanov a poskytovania služieb,

b) vykonávajú rozbory vývoja osobnej spotreby,

c) vypracúvajú koncepciu rozvoja materiálno-technickej základne vnútorného obchodu a cestovného ruchu, koordinujú a kontrolujú jej realizáciu,

d) vypracúvajú koncepciu rozvoja podnikov riadených národnými výbormi v odvetví vnútorného obchodu a kontrolujú jej realizáciu,

e) koordinujú rozvoj jednotlivých systémov verejného stravovania,

f) vypracúvajú koncepciu rozvoja cestovného ruchu a kontrolujú jej realizáciu,

g) vykonávajú štátny obchodný dozor,

h) udeľujú povolenia organizáciám na vykonávanie obchodnej činnosti.

§ 34
Okresné národné výbory

Okresné národné výbory

a) sledujú a hodnotia úroveň zásobovania občanov a poskytovania služieb a navrhujú alebo samy vykonávajú potrebné opatrenia na zabezpečenie riadneho a plynulého zásobovania občanov a poskytovania služieb,

b) vykonávajú rozbory vývoja osobnej spotreby,

c) vypracúvajú koncepciu rozvoja materiálno-technickej základne vnútorného obchodu a cestovného ruchu a koordinujú a kontrolujú jej realizáciu,

d) vypracúvajú koncepciu rozvoja cestovného ruchu a kontrolujú jej realizáciu,

e) vykonávajú štátny obchodný dozor,

f) ukladajú pokuty organizáciám podľa tohto zákona za nedostatky zistené orgánmi štátneho obchodného dozoru,

g) zaraďujú ubytovacie závody a zariadenia do kategórií a tried a odbytové strediská reštauračného stravovania do skupín,

h) udeľujú povolenia organizáciám na vykonávanie obchodnej činnosti.

§ 35
Mestské národné výbory

Mestské národné výbory okrem pôsobnosti miestnych národných výborov podľa § 36

a) vykonávajú pôsobnosť, ktorá prislúcha podľa § 34 písm. a) a c) okresným národným výborom,

b) vykonávajú ďalšiu pôsobnosť, ktorá prislúcha okresným národným výborom, ak ju na ne krajské národné výbory prenesú,

c) udeľujú povolenia organizáciám na vykonávanie obchodnej činnosti na ich území,

d) ukladajú pokuty organizáciám podľa tohto zákona za nedostatky nimi zistené pri výkone štátneho obchodného dozoru.

§ 36
Miestne národné výbory

Miestne národné výbory

a) robia opatrenia potrebné na zabezpečenie riadneho a plynulého zásobovania občanov a poskytovania služieb,

b) určujú čas predaja predajní alebo prevádzkární,

c) prerokúvajú prechodné uzavieranie predajní alebo prevádzkární a udeľujú naň súhlas,

d) dávajú súhlas na rozmiestnenie, umiestnenie a začatie činnosti nových predajní alebo prevádzkární a na rozšírenie, obmedzenie alebo zrušenie ich činnosti,

e) vyjadrujú sa k návrhom na ustanovenie a odvolanie vedúcich predajní alebo prevádzkární organizácií riadených národnými výbormi vyšších stupňov; pri zistení závažných alebo

opakovaných nedostatkov v činnosti týchto predajní alebo prevádzkární môžu navrhnúť odvolanie ich vedúcich z funkcie,

f) povoľujú predaj tovaru občanmi,

g) určujú trhoviská, prípadne iné miesta na predaj tovaru občanmi a vydávajú trhové poriadky,

h) vykonávajú štátny obchodný dozor,

i) zriaďujú spotrebiteľské rady a riadia ich činnosť,

j) udeľujú povolenia organizáciám na jednorazové vykonávanie obchodnej činnosti,

k) vyjadrujú sa k rozvozným plánom tovaru,

l) prejednávajú priestupky podľa tohto zákona.

ŠTVRTÁ ČASŤ
ŠTÁTNY OBCHODNÝ DOZOR VO VNÚTORNOM OBCHODE

§ 37

(1) Orgánmi štátneho obchodného dozoru v odvetví vnútorného obchodu sú národné výbory a ministerstvo obchodu.

(2) Pri výkone štátneho obchodného dozoru príslušné orgány dozerajú, či organizácie, ktoré vykonávajú obchodnú činnosť, a občania, ktorí predávajú tovar, dodržiavajú podmienky a plnia povinnosti ustanovené na základe tohto zákona, ako aj povinnosti uložené opatreniami orgánov štátnej správy; najmä dozerajú, či sa dodržiavajú určené podmienky vykonávania obchodnej činnosti organizáciou alebo predaja tovaru občanom, či sa dodržiava určený sortiment, množstvo, akosť, hmotnosť a cena tovaru, čas predaja a ďalšie podmienky a povinnosti ustanovené na ochranu záujmov občanov vo vnútornom obchode.

(3) Ak zistí orgán štátneho obchodného dozoru nedostatok, vyzve organizáciu, prípadne podľa povahy veci orgán, ktorý ju riadi, alebo občana predávajúceho tovar, aby urobil nápravu; pri výkone dozoru v predajniach alebo prevádzkárňach môže vo svojej pôsobnosti vydávať nevyhnutné zákazy a robiť dočasné opatrenia na odstránenie nedostatkov.

§ 38

(1) Pracovníci orgánu štátneho obchodného dozoru sú pri plnení svojich úloh oprávnení vstupovať do predajní alebo prevádzkární, zariadení a objektov, ak na to nie je potrebné povolenie podľa osobitných predpisov, vykonávať potrebné zisťovania, požadovať potrebné údaje a vysvetlenia a nazerať do príslušných dokladov. Pri výkone štátneho obchodného dozoru sú povinní preukazovať sa preukazom orgánu štátneho obchodného dozoru a zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach tvoriacich predmet štátneho, hospodárskeho alebo služobného tajomstva.

(2) Orgán štátneho obchodného dozoru si môže v zložitých prípadoch pribrať k spolupráci znalca, ktorý má potom oprávnenie prislúchajúce podľa odseku 1 pracovníkom orgánu štátneho obchodného dozoru.

§ 39

Miestne národné výbory na zabezpečovanie úloh spojených s výkonom štátneho obchodného dozoru zriaďujú spotrebiteľské rady.[11])

§ 40

Na zvýšenie ochrany záujmov občanov vo vnútornom obchode sú vo výnimočných prípadoch odborne kvalifikovaní pracovníci poverení ústredným orgánom, ktorý riadi organizáciu

vykonávajúcu obchodnú činnosť, oprávnení dozerať na dodržiavanie technických noriem, výrobných postupov a technológie pri výrobe tovaru, a to najmä v tých prípadoch, keď dochádza opätovne alebo vo väčšom rozsahu k dodávkam neakostných výrobkov. Rozsah a podmienky tohto dozoru dohodne ústredný orgán, ktorý riadi organizáciu vykonávajúcu obchodnú činnosť, s ústredným orgánom, ktorý riadi výrobnú organizáciu.

§ 41

Pri výkone štátneho obchodného dozoru sa orgány dozoru opierajú o skúsenosti a iniciatívu pracujúcich a spolupracujú s orgánmi ľudovej kontroly a s orgánmi Revolučného odborového hnutia a iných spoločenských organizácií; môžu si aj vyžiadať spoluprácu orgánov sledujúcich dodržiavanie cien, akosti, zdravotnej neškodnosti tovaru a hygienických predpisov v predajniach alebo prevádzkárňach.

§ 42

V každej predajni alebo prevádzkárni musí mať občan k dispozícii knihu želaní a sťažnosti, do ktorej môže zapísať svoje sťažnosti, oznámenia a podnety.

§ 43

V každej predajni alebo prevádzkárni musí byť inšpekčná kniha, do ktorej je povinný príslušný orgán urobiť záznam o vykonanej kontrole a o zistených skutočnostiach vrátane navrhnutých alebo uložených opatrení na odstránenie nedostatkov.

§ 44

Osobitné predpisy upravujúce postavenie a úlohy orgánov štátnych inšpekcií[12]) nie sú týmto zákonom dotknuté.

§ 45

Vykonávací predpis upraví podrobnejšie výkon štátneho obchodného dozoru, vedenie kníh želaní a sťažností, spôsob vybavovania sťažností, oznámení a podnetov občanov zapísaných v knihe želaní a sťažností a vedenie inšpekčných kníh.

PIATA ČASŤ
POKUTY A INÉ SANKCIE

§ 46

(1) Okresný národný výbor, mestský národný výbor alebo miestny národný výbor v obci určenej krajským národným výborom uloží organizácii, ktorá

a) nezabezpečuje podmienky na výkon štátneho obchodného dozoru, bráni jeho výkonu alebo nevykoná v určenej lehote opatrenia uložené orgánom štátneho obchodného dozoru alebo neodstráni nedostatok zistený pri výkone štátneho obchodného dozoru v lehote určenej na urobenie nápravy, pokutu až do výšky 100 000 Kčs,

b) nedodržiava podmienky vykonávania obchodnej činnosti ustanovené týmto zákonom alebo na základe neho uložené, pokutu až do výšky 300 000 Kčs,

c) napriek predchádzajúcemu písomnému upozorneniu vykonáva obchodnú činnosť bez predpísaného povolenia, pokutu až do výšky 500 000 Kčs.

(2) Ak zistí porušenie povinnosti podľa odseku 1 iný orgán štátneho obchodného dozoru ako ten, ktorý je uvedený v odseku 1, oznámi to príslušnému okresnému národnému výboru s návrhom na uloženie pokuty.

(3) Pri určení výšky pokuty sa prizerá najmä na závažnosť a čas trvania protiprávneho konania, na mieru zavinenia, na rozsah spôsobenej škody, najmä na rozsah poškodenia občana.

§ 47

(1) Pokuta je splatná do 30 dní odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie, ktorým bola uložená.

(2) Pokutu možno organizácii uložiť do 1 roka odo dňa, keď sa o porušení povinnosti dozvedel príslušný národný výbor, najneskoršie však do 3 rokov odo dňa, keď k porušeniu povinnosti došlo.

§ 48

Uložením pokuty organizácii zostáva nedotknutá zodpovednosť organizácie, prípadne jej pracovníkov podľa osobitných predpisov.

§ 49
Priestupky pri predaji tovaru občanmi

(1) Za priestupok pri predaji tovaru občanmi môže miestny národný výbor uložiť

a) pokarhanie,

b) pokutu vo výške uvedenej v odseku 2 alebo 3,

c) prepadnutie tovaru.

(2) Pokutu až do výšky 2000 Kčs možno uložiť občanovi, ktorý sa dopustí priestupku tým, že

a) poruší povinnosť určenú trhovým poriadkom,

b) predáva tovar na mieste, kde predaj tovaru nie je dovolený,

c) sa nepreukáže príslušným orgánom povolením na predaj tovaru,

d) neuvedie na viditeľnom mieste čitateľne svoje meno a miesto trvalého pobytu,

e) poruší inú povinnosť ustanovenú týmto zákonom alebo na základe neho uloženú.

(3) Pokutu až do výšky 5000 Kčs možno uložiť občanovi, ktorý sa dopustí priestupku tým, že

a) predáva tovar, na predaj ktorého treba povolenie, bez tohto povolenia alebo vykonáva neoprávnene obchodnú činnosť,

b) poškodzuje občana na cene, sortimente, akosti, množstva alebo hmotnosti predávaného tovaru.

§ 50
Prepadnutie a zhabanie tovaru

(1) Ak občan predáva tovar vadnej akosti alebo za nezodpovedajúcu cenu, alebo predáva tovar bez povolenia, môže miestny národný výbor vysloviť

a) prepadnutie tovaru, ktorý bol použitý na spáchanie priestupku a ktorý patrí občanovi, ktorý sa priestupku dopustil,

b) zhabanie tovaru, ktorý bol použitý na spáchanie priestupku, ak páchateľa nemožno brať na zodpovednosť alebo mu vec nepatrí.

(2) Prepadnutie tovaru môže miestny národný výbor vysloviť aj popri pokarhaní alebo pokute.

(3) Vlastníkom prepadnutého alebo zhabaného tovaru sa stáva štát.

§ 51

Ak nie je v tomto zákone výslovne ustanovené inak, platia o priestupkoch a ich prejednávaní všeobecné predpisy.[13])

§ 52

Pokuty uložené podľa § 46 a 49 sú príjmom národných výborov, ktoré ich uložili.

ŠIESTA ČASŤ
PRECHODNÉ USTANOVENIA

§ 53

(1) Organizácie, ktoré oprávnene vykonávajú ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona obchodnú činnosť, na ktorú je podľa neho potrebné povolenie, sú oprávnené vykonávať ju v rovnakom rozsahu aj naďalej, len ak túto skutočnosť oznámia do 6 mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti zákona orgánu štátnej správy, ktorý by bol inak príslušný na to podľa § 14; ak tak neurobia, považujú sa za neoprávnených prevádzateľov.

(2) Oznamovacia povinnosť podľa odseku 1 sa považuje za splnenú, ak v rovnakej lehote urobí oznámenie orgán, ktorý je oprávnený požiadať o povolenie podľa § 14 ods. 2 písm. a).

§ 54

Občan, ktorý je oprávnený ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona predávať vlastné výrobky vyrábané alebo spracované po domácky, je povinný, ak chce tieto výrobky naďalej predávať, požiadať príslušný miestny národný výbor do 6 mesiacov po uvedenom dni o udelenie povolenia na predaj výrobkov podľa tohto zákona; ak tak neurobí, jeho oprávnenie na predaj zaniká.

SIEDMA ČASŤ
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 55
Spoločné ustanovenia

(1) Ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú na

a) predaj liečiv alebo zdravotníckych potrieb, ak ho vykonávajú organizácie alebo zariadenia jednotnej zdravotníckej sústavy,

b) predaj a rozširovanie periodickej tlače, predaj poštových a iných cenín, predaj filatelistického tovaru a reproduktorov rozhlasu po drôte, ak ho vykonávajú organizácie alebo zariadenia spojov,

c) obchodnú činnosť organizácií riadených Ministerstvom kultúry Slovenskej socialistickej republiky,

d) predaj devocionálií alebo cirkevnej literatúry, ak ho vykonáva cirkev alebo náboženská spoločnosť,

e) zahraničnohospodársku činnosť. 14)

(2) Rozsah a podmienky vykonávania obchodnej činnosti v útvaroch a zariadeniach ozbrojených síl a ozbrojených zborov vzájomne dohodnú ministerstvo obchodu, Federálne ministerstvo národnej obrany, Federálne ministerstvo vnútra, Ministerstvo vnútra Slovenskej socialistickej republiky a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej socialistickej republiky.

§ 56
Splnomocňovacie ustanovenie

Ministerstvo obchodu vydá po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi všeobecne záväzné právne predpisy na vykonanie § 5, § 12, § 18, § 20 ods. 2, § 28, § 29 ods. 4, § 30 ods. 3 a § 45.

§ 57
Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa:

1. zákon č. 160/1949 Zb. o vnútornom obchode,
2. vyhláška Ministerstva vnútorného obchodu č. 13/1968 Zb., ktorou sa vyhlasujú pravidlá obchodného podnikania,
3. vyhláška Ministerstva vnútorného obchodu č. 244/1954 Ú.v. o jednotnom vedení knihy prianí a sťažností v maloobchodných predajniach a závodoch spoločného stravovania,
4. vyhláška Ministerstva vnútorného obchodu č. 177/1956 Ú.v. o zaraďovaní závodov verejného stravovania do cenových skupín.

§ 58
Účinnosť zákona

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. aprílom 1982.

Šalgovič v. r.

Colotka v. r.

1) § 239 ods. 1 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.

2) Nariadenie vlády Československej socialistickej republiky č. 25/1974 Zb. o závodnom stravovaní.

3) Napr. zákon č. 162/1949 Zb. o zbraniach a strelive v znení neskorších predpisov a vládne nariadenie č. 56/1967 Zb. o jedoch a iných látkach škodlivých zdraviu.

4) Napr. zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu a zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon).

5) Napr. zákon č. 61/1964 Zb. o rozvoji rastlinnej výroby, zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu a vyhláška č. 123/1976 Zb. o základných podmienkach dodávky poľnohospodárskych výrobkov a potrieb v znení vyhlášky č. 83/1977 Zb.

6) Zákon č. 82/1952 Zb. o miestnych poplatkoch.

7) Napr. Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. a zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu.

8) Napr. zákon č. 30/1968 Zb. o štátnom skúšobníctve.

9) Zákon č. 96/1964 Zb. o technickej normalizácii.
Zákon č. 30/1968 Zb. o štátnom skúšobníctve.

10) Zákon č. 21/1971 Zb. o jednotnej sústave sociálno-ekonomických informácií.

11) § 65 zákona č. 69/1967 Zb. o národných výboroch v znení neskorších predpisov.

12) Zákon č. 122/1962 Zb. o štátnej poľnohospodárskej, potravinárskej a obchodnej inšpekcii v znení zákona č. 31/1968 Zb.

13) Zákon č. 60/1961 Zb. o úlohách národných výborov pri zabezpečovaní socialistického poriadku v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

14) Zákon č. 42/1980 Zb. o hospodárskych stykoch so zahraničím.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.